

Vergaderjaar 2011–2012

33 000 XIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (XIII) voor het jaar 2012

Nr. 167

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 februari 2012

Bijgaand bied ik u, mede namens het Algemeen Bestuur van NWO, de eindrapportage aan van de evaluatie van de Technologiestichting STW over de periode 2005–2010¹.

Conform de aankondiging in de begroting 2010 van het Ministerie van Economische Zaken (EZ) (32 123 XIII, nr. 2, vergaderjaar 2009–2010) en de melding in het Jaarverslag 2010 van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) (Kamerstuk 32 710 XIII, nr. 1, vergaderjaar 2010–2011), dat in verband met de brede heroverwegingen de start van dit onderzoek is uitgesteld, is STW onlangs geëvalueerd door een evaluatiecommissie² onder voorzitterschap van de heer ir. J. Zuidam (voormalig vicevoorzitter Raad van Bestuur DSM). De commissie heeft daarbij onder andere gebruik gemaakt van onderzoeksbureau Technopolis. De evaluatie vond plaats in opdracht van NWO en EL&I.

Technologiestichting STW

STW heeft tot taak het financieren en stimuleren van toepassingsgericht technisch wetenschappelijk onderzoek en het bevorderen van het gebruik van onderzoeksresultaten. Het bestuur van STW functioneert ook als «gebiedsbestuur» van NWO op het terrein van de technische wetenschappen.

De basisfinanciering van STW bedroeg gedurende het evaluatietijdvak circa € 50 miljoen per jaar, waarvan 60% door NWO werd gefinancierd en 40% door EL&I. Daarnaast kreeg STW nog aanvullende bijdragen van NWO en verwierf ze additionele middelen. In totaal kwam in de evaluatieperiode 2005–2010 circa € 400 miljoen aan middelen beschikbaar en werden ongeveer 100 projecten per jaar ondersteund. Vooral bij de drie

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

² *dhr. ir. J. Zuidam (voormalig vice-voorzitter Raad van Bestuur DSM), voorzitter.*

mw. prof. dr. C.M. Jonker (hoogleraar mens-machine-interactie, TUD).

dhr. dr. L.P.J.J. Noldus (directeur Noldus Information Technology BV).

mw. prof. dr. L. van Vloten-Doting (voormalig dir. Wetenschap en Kennisoverdracht LNV).

dhr. dr. ir. P.E. Wierenga (voormalig CEO Philips Research).

Technische Universiteiten, maar in mindere mate ook bij andere universiteiten in Nederland.

De STW-portfolio komt tot stand via verschillende procedures die variëren van geheel bottom-up tot meer top-down gestuurd.

Het Open Technologieprogramma van STW fungeert al jaren als bron en aanjager van vernieuwende ideeën en concepten die worden aangedragen door de wetenschappelijke gemeenschap zelf. Alle onderwerpen zijn in principe toegestaan, mits van excellente kwaliteit en met uitzicht op valorisatie. Bij alle projecten zijn potentiële gebruikers nauw betrokken. Deze activiteit wordt geheel gefinancierd uit de NWO-bijdrage.

Naar aanleiding van de vorige evaluatie zijn eind 2005 afspraken gemaakt met het STW-bestuur over een groeipad naar meer programmatisch werken. Aansluiting bij de toenmalige programmatische aanpak van EZ was daarbij het uitgangspunt. In dat verband is vanaf 2007 de volledige bijdrage van EZ respectievelijk EL&I ingezet voor de Perspectiefprogramma's. Dit zijn onderzoeksprogramma's gericht op het oplossen van innovatieknelpunten door het ontwikkelen van nieuwe technologie via een multidisciplinaire aanpak, in samenwerking met gebruikers, met medefinanciering door private partijen en met specifieke activiteiten gericht op valorisatie en ondernemerschap. Thema's worden via een *open call* geselecteerd en daarna uitgewerkt in concrete onderzoeksprogramma's bestaande uit verschillende projecten.

Een Perspectiefprogramma loopt 6 jaar en heeft een omvang van circa € 2 tot € 7,5 miljoen. Gebruikers moeten een bijdrage leveren van 25% (*in cash of in kind*). Inhoudelijk werd de afgelopen jaren bij de Perspectiefprogramma's zo veel mogelijk aangesloten bij de voormalige innovatieprogramma's. Recentelijk zijn ook NWO-middelen ingezet om extra Perspectiefprogramma's te kunnen financieren.

EL&I ondersteunt de programmatische aanpak bij STW omdat hierdoor zeer expliciet aandacht wordt besteed aan valorisatie tijdens de ontwikkeling van fundamentele wetenschappelijke kennis waarbij ingezet wordt op focus en massa. Een aspect dat met de komst van het topsectorenbeleid alleen nog maar belangrijker is geworden.

Naast het Open Technologieprogramma en de Perspectiefprogramma's onderneemt STW aanvullende activiteiten om valorisatie te bevorderen (de Valorisation Grants, gefinancierd door EL&I en NWO) en om in publiek-private samenwerking bepaalde gerichte technologie terreinen te bevorderen (de Partnership Programma's, gelijkelijk bekostigd met NWO-middelen en private middelen).

Conclusie evaluatie

EL&I en NWO onderschrijven de hoofdconclusie van de evaluatie dat STW haar taken in de afgelopen jaren goed en efficiënt heeft uitgevoerd en dat STW een belangrijke toegevoegde waarde biedt in het wetenschaps- en technologiedomein. De actiepunten uit de vorige evaluatie zijn goed opgepakt en hebben geleid tot verdere verbeteringen van zowel effectiviteit als efficiëntie. Zo is de betrokkenheid van het bedrijfsleven in gebruikerscommissies versterkt, waardoor de mogelijkheden voor kennisoverdracht verder zijn verbeterd. Ook is het aantal start-ups sterk toegenomen, met name door de Valorisation Grant. Ten aanzien van de beheerskosten van STW wordt geconstateerd dat deze met 4,5% van de subsidiesom laag zijn en ten opzichte van de vorige evaluatieperiode zelfs nog gedaald zijn. Verder constateert de evaluatiecommissie dat STW

uitstekend is gepositioneerd om een bijdrage te leveren aan de topsectoren.

Aanbevelingen

De conclusies van de evaluatie zijn zeer positief. Niettemin is er ruimte voor verbetering. De evaluatiecommissie doet in totaal acht aanbevelingen, die EL&I en NWO beschouwen als zeer nuttig en behulpzaam, onder andere bij de verdere stappen die STW zal moeten zetten om nog beter op de topsectoren te kunnen aansluiten.

Het STW-bestuur heeft inmiddels aangegeven dat het met genoeg kennis heeft genomen van het advies van de evaluatiecommissie en dat het de aanbevelingen integraal zal overnemen. EL&I en NWO ondersteunen dit besluit van harte.

De aanbevelingen:

1. *STW moet de toepassingsgerichte wetenschapsdomeinen blijven ondersteunen en zich in het bijzonder focussen op onderzoek en toepassing van kennis uit de technische wetenschappen, mede in het belang van de topsectoren. In het belang van succesvolle valorisatie bevordert STW een multidisciplinaire aanpak.*
Aanbeveling wordt overgenomen.
2. *Minimaal 20% van het STW-budget dient te worden besteed aan het Open Technologie Programma (OTP).*
Aanbeveling wordt overgenomen.
3. *STW dient een meer op haar missie gerichte set van beïnvloedbare prestatie-indicatoren met ambitieuze streefwaarden in te voeren en actief te gebruiken.*
Deze aanbeveling zal in gezamenlijk overleg tussen EL&I, NWO en STW worden ingevuld. Met name indicatoren die een maat zijn voor de feitelijke valorisatie van de onderzoeksresultaten zijn ook van groot belang ook voor de topsectoren. Het ligt dus voor de hand om de nieuw in te voeren STW-indicatoren ook te laten aansluiten op de afspraken die binnen de topsectoren over indicatoren zullen worden gemaakt.
4. *De internationale profilering van STW is toereikend. Verdere internationale profilering dient niet te worden nagestreefd.*
Aanbeveling wordt overgenomen.
5. *STW dient als actieve procesbegeleider het functioneren van de gebruikerscommissies verder te verbeteren, de betrokkenheid van het bedrijfsleven te vergroten en de kansen op valorisatie te maximaliseren.*
Aanbeveling wordt overgenomen.
6. *Verbeter de kwaliteit van de STW-begeleiding van gebruikerscommissies en accepteer de daarmee verbonden hogere (netto) uitvoeringskosten tot een niveau van circa 5%.*
Aanbeveling wordt overgenomen.
7. *Definieer een beperkt aantal heldere keuzemogelijkheden voor een IP-regeling, waaruit voor de aanvang van een project kan worden gekozen.*

In het licht van deze aanbeveling adviseert de commissie onder meer om goed te kijken naar de wijze waarop IP thans is geregeld bij de Technologische Topinstituten (TTI's). Met de komst van de topsectoren zullen de TTI's een transitie ondergaan naar Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI's). Rond de TKI's zullen nieuwe afspraken over IP worden gemaakt, die ongetwijfeld voor een belangrijk deel zullen voortbouwen op de bestaande IP-regelingen. Gezien de rol die STW voor topsectoren zal moeten gaan vervullen, daarbij inbegrepen de TKI's, zal aan STW worden gevraagd bij te dragen aan de IP-afspraken

die in TKI-verband zullen worden gemaakt en die vervolgens ook toe te passen bij deelname aan TKI's.

8. *De commissie adviseert NWO en KNAW om gebruik te maken van de expertise en instrumenten van STW.*

NWO maakt reeds goed gebruik van de ervaringen van en expertise bij STW waar het gaat om kennisbenutting en publiek-private samenwerking en zal deze in komende jaren breder in de NWO-organisatie toepassen. De KNAW gaat in 2012 extra aandacht geven aan de praktijk van kennisbenutting bij haar instituten. Nagegaan zal worden of kan worden aangesloten bij de Technology Transfer Office functie van STW.

EL&I en NWO verwerken de consequenties van de bovenstaande punten voor zover nodig in hun jaarlijkse subsidieverleningsbrieven en in de te maken afspraken ten aanzien van STW.

De minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
M. J. M. Verhagen